

1850-07-13 Læstadius till domkapitlet angående folkskolan mm.

<sida1>

[<Ink. den 22 Julii 1850. 299> [domkapitlets anteckningar](#)]

Till Maxime Venerandum Consistorium.

Då undertecknad härmedelst har äran inlemna Visitations Acterne för Norra Lappmarks Districtet till Maxime Venerandi Consistorii upplysta granskning, vågar jag derjemte fästa Consistorii uppmärksamhet derå, att Folk scholæ wäsendet i Lappmarken icke will komma till stånd, såsom af en del Visitations acter skönjas

[<Handlingarna lagda till resp socknen> [domkapitlets notering](#)]

<sida2>

kan. Det tyckes också werkeligen öfwerstiga ortens förmåga att åstadkomma ett sådant werk. Sedan Lapparne genom Nybyggarens Krögeri och andra olyckor blifwit i det närmaste utarmade, så återstå endast Nybyggarna, hwilkas förmodade wälmåga äfwenledes försvinner i samma mon, som den winstgifwande rusdrycken aftager: ty det war förnämligast genom denna bedrägliga wara, som Nybyggaren kunde förskaffa sig sofwel af Lappen: nu deremot har denna inkomstkälla åtminstone uti Torneå Lappmark uttorkat; och man torde få hoppas, att samma grumliga källa afsinar småningom äfwen uti Piteå samt Luleå Lappmarker. Åkerbruket är uti dessa Lappmarker obetydligt, och äfwen de fiskrika Sjöarne blifwa mer och mer uttömde: alltså återstår endast boskapsskötseln, hwilken ensam icke mägtar gifwa näring åt talrika familjer. Uti Arjeploug, Jockmock och Gellewäro äro dessutom Nybyggarna så kringstridda, at en Ambulatorisk Schola icke gerna kan åstadkomma den dermed åsyftade nyttan. Endast på två ställen i Gellivare finnes byar med 10-12 åboer; föröfrigt finnes en eller Tre åboer på hwart ställe; och man kan lätt föreställa sig, att den Ambulatoriska underwisingsmethoden uti sådane glest bebodda trakter icke kan lyckas. Att underhålla barnen en längre tid wid en fast Schola, dertill ega de icke förmåga, så länge många af dem måste tänka, när de lägga sig om qvällen: hwad skola vi äta i morgon?

Af denna anledning vågar jag, anmodad af Arjeplougs, Jockmocks samt Gellewäro fattige ny-

<sida3>

byggare och Lappallmoge, anhålla att Maxime Venerandum Consistorium, af barmhärtighet och medlidande med dessa församlingars inwånare, täcktes inför Kongl. Maj^t frambära och förorda deras underdåniga anhållan, att blifwa i Nåder befriade från skyldigheten att löna och underhålla särskilta Folk Scholæ Lärare, då uti dessa Församlingar förut finnas på Stal [[Stat](#)] lönade Lärare, för Lappallmogens barn, hwilka med någon liten förändring uti Methoden, samt emot erhållande af några emotumenter[?] af Församlingarne, kunde åtaga sig att underwisa äfwen

1850-07-13 Læstadius till domkapitlet angående folkskolan mm.

Nybyggarens barn uti de ämnen, som höra till Folk Scholæ Lärare kallet. Genom de af Församlingarne bewiljade förmoner, ankommande på framdeles skeende öfwerenskommelser, kunde det blifwa för Schol Lärarena en möjlighet att sig till biträde underhålla en Moniteur för de mindre för sig komna barnen.

Hwad Arwidsjaurs Församling beträffar, så har wissertligen vice Pastor Fjellström under pågående Visitation yrkat, att Församlingen borde förse sig med twänne fasta Scholor; men Församlingen undskyllde sig, och beklagade sin fattigdom och oförmåga. Emellertid anser jag för min del Arwidsjaurs Församling wara i stånd att underhålla åtminstone en Ambulatorisk Schola, emedan denna Församlings inwånare ega många naturliga [naturliga] förmoner, framför Fjellförsamlingarne, hwaribland den förmonen icke är den minsta, at de oftare få äta rent bröd.

Deremot måste jag på Jukkasjärwi och Karesuando Församlingars wägnar till Maxime Venerandi Consistorii behjertande framställa deras ödmjuka begäran, att Maxime Venerandum Consistorium täcktes inför Kongl. Maj^t frambära och förorda deras underdåniga bönfällan, att i Nåder blifwa understödde af Staten med underhåll för en Folk Scholæ Lärare i hwardera Församlingen; viljande Församlingarne icke undandraga sig, att i mon af hwardera Församlingens tillgångar, bidraga till samma ändamål efter sin förmåga.

Pajala den 13de Julii 1850
L. L. Læstadius
P.L.
n.v. visitator.